Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2017. gada 4. aprīlī[1]

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Direktīva 2004/114/EK — 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts — Trešo valstu valstspiederīgo uzņemšanas nosacījumi — Uzņemšanas atteikums — "Valsts drošības apdraudējuma" jēdziens — Novērtējuma brīvība

Lieta C-544/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 14. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 19. oktobrī, tiesvedībā

Sahar Fahimian

pret

Bundesrepublik Deutschland ,

piedaloties

Stadt Darmstadt .

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Bergere [*M. Berger*], A. Prehala [*A. Prechal*], M. Vilars [*M. Vilaras*] un J. Regans [*E. Regan*] (referents), tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], D. Švābi [*D. Šváby*], E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*],

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 20. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *S. Fahimian* vārdā – *P. von Auer, Rechtsanwalt,*

— Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *T. Henze,* pārstāvji,

1 — Tiesvedības valoda – vācu.

— Beļģijas valdības vārdā – *C. Pochet* un *Jacobs*, pārstāves,

— Grieķijas valdības vārdā – *T. Papadopoulou*, pārstāve,

— Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *F. X. Bréchot*, kā arī *E. Armoët*, pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *W. Ferrante*, *avvocato dello Stato*,

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *C. Cattabriga* un *F. Erlbacher*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2016. gada 29. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 2004. gada 13. decembra Direktīvas 2004/114/EK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā (OV 2004, L 375, 12. lpp.) 6. panta 1. punkta d) apakšpunkta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Sahar Fahimian* un *Bundesrepublik Deutschland* (Vācijas Federatīvā Republika) par šīs pēdējās minētās atteikumu izsniegt viņai vīzu studiju nolūkā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2004/114

3 Direktīvas 2004/114 preambulas 6., 7., 14., 15. un 24. apsvērumā ir noteikts:

“(6) Viens no Kopienas rīcības mērķiem izglītības jomā ir Eiropu kopumā padarīt par augsta līmeņa mācību un arodmācību pasaules centru. Šīs stratēģijas būtisks faktors ir veicināt trešo valstu pilsoņu iespējas doties uz Kopienu mācību nolūkos. Dalībvalstu tiesību aktu tuvināšana attiecībā uz ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem pieder pie tās.

(7) Šajā Direktīvā migrācija, kas pēc definīcijas ir pagaidu parādība un nav atkarīga no situācijas uzņēmējas dalībvalsts darba tirgū, nozīmē abpusēju gan iesaistīto migrantu un to izcelsmes valsts, gan uzņēmējas dalībvalsts bagātināšanos, kā arī palīdz veicināt citu kultūru iepazīšanu.

[..]

(14) Uzņemšanu nolūkos, kas paredzēti šajā direktīvā, var atteikt, ja ir pietiekami pamatoti iemesli. Jo īpaši uzņemšanu var atteikt, ja dalībvalsts uzskata, ka saskaņā ar faktu novērtējumu attiecīgais trešās valsts pilsonis potenciāli apdraud sabiedrisko kārtību vai valsts drošību. Sabiedriskās kārtības jēdziens var attiekties uz sodāmību par smaga nozieguma izdarīšanu. Šajā sakarā ir

jāatzīmē, ka sabiedriskās kārtības un valsts drošības jēdziens attiecas arī uz tiem gadījumiem, kad trešās valsts pilsonis pieder vai ir piederējis apvienībai, kas atbalsta terorismu, atbalsta vai ir atbalstījis šādu apvienību, vai kam ir vai kādreiz ir bijuši ekstrēmista nolūki.

(15) Ja rodas šaubas par uzņemšanas pieteikuma iesniegšanas iemesliem, dalībvalstīm būtu jāspēj pieprasīt jebkurus pierādījumus, kas nepieciešami tā patiesuma novērtēšanai, jo īpaši, pamatojoties uz pretendenta paredzētajām mācībām, lai apkarotu šajā direktīvā paredzētās procedūras ļaunprātīgu un nepareizu izmantošanu.

[..]

(24) Tā kā dalībvalstis nevar pietiekami sasniegt šīs direktīvas mērķus, proti, paredzēt nosacījumus attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā, un šīs direktīvas mēroga un seku dēļ tos var sasniegt labāk Kopienas līmenī, Kopiena var paredzēt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas izklāstīts Līguma 5. pantā. Saskaņā ar [samērīguma] principu, kurš izklāstīts minētajā pantā, šī direktīva paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minēto mērķu sasniegšanai."

4 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

"Šīs direktīvas mērķis ir paredzēt:

a) nosacījumus attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas ilgāks par trim mēnešiem, studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā;

b) noteikumus par procedūrām trešo valstu pilsoņu uzņemšanai dalībvalstu teritorijā minētajos nolūkos."

5 Minētās direktīvas 3. panta "Darbības joma" 1. punktā ir paredzēts, ka tā tostarp attiecas uz "trešo valstu pilsoņiem, kas iesniedz pieteikumu, lai viņus studiju nolūkā uzņem attiecīgas dalībvalsts teritorijā".

6 Direktīvas 2004/114 II nodaļa ir par "uzņemšanas nosacījumiem". Tajā ir ietverti tās 5.–11. pants. 5. pants ir izteikts šādi:

"Trešās valsts pilsoni saskaņā ar šo direktīvu uzņem ar nosacījumu, ka ir pārbaudīti dokumentāri pierādījumi par to, ka viņš/viņa atbilst 6. pantā paredzētajiem nosacījumiem, kā arī attiecīgajai kategorijai piemērojamajiem nosacījumiem, kas izklāstīti 7. līdz 11. pantā."

7 Šīs direktīvas 6. pantā ir noteikts:

"1. Trešās valsts pilsonis, kas iesniedz uzņemšanas pieteikumu 7. līdz 11. pantā minētajos nolūkos:

a) uzrāda derīgu ceļošanas dokumentu, kā noteikts attiecīgas valsts tiesību aktos. Dalībvalstis var pieprasīt, ka ceļošanas dokumenta derīguma termiņš ietver vismaz plānoto uzturēšanās laiku;

b) ja saskaņā ar uzņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem viņš/viņa ir nepilngadīgais/-gā – uzrāda vecāku atļauju par plānoto uzturēšanos;

c) apdrošināts slimību gadījumiem attiecībā uz visiem riskiem, pret kuriem attiecīgā dalībvalstī parasti ir apdrošināti tās pilsoņi;

d) nav atzīts par tādu, kas apdraud sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai sabiedrības veselību;

e) ja attiecīgā dalībvalsts to pieprasa – sniedz pierādījumus par to, ka viņš/viņa ir samaksājis/-jusi maksu par pieteikuma izskatīšanu, saskaņā ar 20. pantu.

2. Dalībvalstis atvieglo uzņemšanas procedūru trešo valstu pilsoņiem, uz ko attiecas 7. līdz 11. pants un kas piedalās Kopienas programmās, kuras veicina mobilitāti uz Kopienu vai Kopienā."

8 Šīs direktīvas 7.–11. pants attiecas uz īpašiem uzņemšanas nosacījumiem, kas piemērojami studentiem, skolēniem, praktikantiem vai stažieriem bez atalgojuma un brīvprātīgajiem darbiniekiem, kā arī uz studentu mobilitāti. Šīs direktīvas 7. panta "Īpaši nosacījumi studentiem" 1. punktā ir noteikts:

"Papildus 6. pantā izklāstītajiem vispārīgiem nosacījumiem trešās valsts pilsonis, kas iesniedz uzņemšanas pieteikumu studiju nolūkā:

a) bijis uzņemts studijām augstākajā mācību iestādē;

b) sniedz attiecīgas dalībvalsts pieprasītos pierādījumus par to, ka viņam/viņai ir pietiekami līdzekļi, lai uzturēšanās laikā segtu uzturēšanās izmaksas, studiju izmaksas un ceļojumu izmaksas arī atpakaļceļam. Neskarot katra gadījuma atsevišķu izskatīšanu, dalībvalstis dara zināmu atklātībai šā noteikuma piemērošanai noteikto minimālo summu mēnesī;

c) ja attiecīgā dalībvalsts tos pieprasa – sniedz pierādījumus par to, ka viņam/viņai ir pietiekamas zināšanas valodā, kurā notiek paredzētais kurss;

d) ja attiecīgā dalībvalsts tos pieprasa – sniedz pierādījumus par to, ka viņš/viņa ir samaksājis/-jusi iestādes uzliktās maksas."

9 Saskaņā ar Direktīvas 2004/114 12. pantu:

"1. Uzturēšanās atļauju studentam izsniedz vismaz un vienu gadu, un tā ir atjaunojama, ja turētājs joprojām atbilst 6. un 7. pantā izklāstītajiem nosacījumiem. Ja mācību studiju ilgums ir īsāks par gadu, atļauja ir derīga uz [studiju] laiku.

2. Neskarot 16. pantu, uzturēšanās atļaujas atjaunošanu var noraidīt vai atļauju var anulēt, ja tās turētājs:

a) neievēro ierobežojumus, ko uzliek attiecībā uz saimniecisko darbību pieejamību saskaņā ar 17. pantu;

b) negūst pieņemamus panākumus studijās saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai administratīvo praksi."

10 Šīs direktīvas 18. panta "Procesuālas garantijas un pārskatāmība" 2. un 4. punktā ir noteikts:

"2. Ja informācija, kas ir sniegta, lai pamatotu pieteikumu, nav pietiekama, pieteikuma izskatīšanu var apturēt, kompetentajām iestādēm informējot pieteikuma iesniedzēju par papildu informāciju, kas ir vajadzīga.

[..]

4. Ja noraida pieteikumu vai anulē uzturēšanās atļauju, kas izsniegta saskaņā ar šo direktīvu, attiecīgā persona ir tiesīga apstrīdēt šādu lēmumu attiecīgās dalībvalsts iestādēs."

Regula (ES) Nr. 267/2012

11 Padomes 2012. gada 23. marta Regulas (ES) Nr. 267/2012 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu un Regulas (ES) Nr. 961/2010 atcelšanu (OV 2012, L 88, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 2012. gada 21. decembra Regulu (ES) Nr. 1263/2012 (OV 2012, L 356, 34. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 267/2012"), 23. panta 2. punkta d) apakšpunktā ir paredzēta šīs regulas IX pielikumā uzskaitīto personu, vienību un struktūru – kas ir atzītas "kā citas personas, vienības vai struktūras, kuras Irānas valdībai sniedz atbalstu, piemēram, materiālu atbalstu, loģistikas vai finansiālu atbalstu, un vienības, ko tās kontrolē, vai personas un vienības, kas ir saistītas ar tām," – līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana.

12 Šis pielikums ir vairākkārt grozīts, it īpaši pieņemot papildus ierobežojošus pasākumus. Redakcijas, kas grozīta ar Padomes 2014. gada 7. novembra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1202/2014 (OV 2014, L 325, 3. lpp.), I B sadaļā attiecībā uz personām un vienībām, kuras iesaistītas ar kodolenerģiju vai ballistiskajām raķetēm saistītās darbībās, kā arī personām un vienībām, kuras atbalsta Irānas valdību, ir ietverta *Sharif University of Technology* (Šarifas tehnoloģiskā universitāte, Irāna) (turpmāk tekstā – "*SUT*").

13 *SUT* iekļaušanai minētajā sarakstā ir sniegts šāds pamatojums:

"[*SUT*] ir vairāki sadarbības nolīgumi ar Irānas valdības organizācijām, ko ANO un/vai ES ir iekļāvušas sarakstos un kuras darbojas militārās vai ar militārām lietām saistītās jomās, it īpaši ballistisko raķešu ražošanas un iegādes jomā. Tas ietver: nolīgumu ar *Aerospace Industries Organisation* – ko ES ir iekļāvusi sarakstā – cita starpā par satelītu ražošanu; sadarbību ar Irānas Aizsardzības ministriju un Irānas revolucionāro gvardu korpusu (*IRGC*) saistībā ar viedlaivu (*smartboat*) sacensībām; plašāku nolīgumu ar *IRGC Air Force*, kas aptver universitātes attiecību attīstīšanu un stiprināšanu, organizatorisko un stratēģisko sadarbību.

SUT piedalās 6 universitāšu nolīgumā, ar kuru, izmantojot pētniecību aizsardzības jomā, tiek atbalstīta Irānas valdība; kā arī *SUT* pasniedz pēcdiploma kursus bezpilota gaisa kuģu inženierijā, kurus citu starpā ir izstrādājusi Zinātnes ministrija. Kopā ņemot, šīs darbības liecina par nozīmīgu sadarbību ar Irānas valdību militārās vai ar militārām lietām saistītās jomās, un ar tām tiek atbalstīta Irānas valdība."

Vācijas tiesības

14 *Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet* (Likums par ārvalstnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju [Vācijas] Federatīvās Republikas teritorijā) tā 2008. gada 25. februāra redakcijā (*BGBl.* I, 162. lpp.) (turpmāk tekstā – "*AufenthG*") 4. panta "Uzturēšanās atļaujas prasība" 1. punktā ir paredzēts:

"Lai ieceļotu un uzturētos [Vācijas] Federatīvās Republikas teritorijā, ārvalstniekiem ir jāsaņem uzturēšanās atļauja [..]. Tiek piešķirtas šāda veida uzturēšanās atļaujas:

(1) vīza 6. panta 1. punkta 1. un 3. apakšpunkta izpratnē;

[..]."

15 *AufenthG* 6. panta "Vīza" 3. punktā ir paredzēts:

"Ilgtermiņa uzturēšanās gadījumā ir jāsaņem [Vācijas] Federatīvās [Republikas] teritorijas vīza (valsts vīza), ko izsniedz pirms ieceļošanas tajā. Šo vīzu izsniedz atbilstoši spēkā esošajiem noteikumiem par uzturēšanās atļauju, ES zilo karti, apmešanās atļauju un pastāvīgu uzturēšanās atļauju ES. [..]"

16 *AufenthG* 16. panta "Studijas, valodu kursi, mācības" 1. punktā ir noteikts:

"Ārvalstniekam var piešķirt uzturēšanās atļauju studiju nolūkā valsts vai valsts apstiprinātā universitātē vai salīdzināmā mācību iestādē. [..] Studijām paredzētu uzturēšanās atļauju var piešķirt tikai tad, ja ārvalstu pilsoni ir uzņēmusi mācību iestāde; nosacīta uzņemšana ir pietiekama. Valodas, kurā nodrošina mācības, zināšanas apliecinoši pierādījumi nav prasīti, ja [ārvalstnieka] valodas zināšanas jau ir tikušas ņemtas vērā, pieņemot lēmumu par uzņemšanu, vai ja ir paredzēts, ka tās ir jāiegūst studiju sagatavošanās pasākumos. Veicot pirmo piešķiršanu un to pagarinot, studijām paredzētas uzturēšanās atļaujas derīguma termiņš ir vismaz viens gads un nedrīkst pārsniegt divus gadus studijām un studiju sagatavošanās pasākumiem; to var pagarināt, ja mācību mērķis vēl nav sasniegts un to atbilstīgā laikposmā joprojām var sasniegt."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

17 *S. Fahimian*, dzimusi 1985. gadā, ir Irānas pilsone. No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu izriet, ka viņai ir maģistra diploms informācijas tehnoloģiju zinātnē, kuru izsniegusi *SUT*. Šī universitāte piedāvā specializētu kursu tehnoloģijās, inženierzinātnēs un fizikā.

18 2012. gada 21. novembrī *S. Fahimian* Vācijas Federatīvās Republikas vēstniecībā Teherānā iesniedza vīzas pieteikumu, lai varētu studēt doktorantūrā *Technische Universität de Darmstadt* (Darmštates Tehnoloģiskā universitāte, Vācija), *Center for Advanced Security Research Darmstadt* (Darmštates Advancēto pētījumu centrs drošības jautājumos, *CASED*), projektā "Uzticamas iegultās un mobilās sistēmas".

19 *S. Fahimian* savam pieteikumam pievienoja pierādījumu par viņas uzņemšanu šajā universitātē, kā arī *Center for Advanced Security Research Darmstadt* izpilddirektora 2012. gada 14. novembra vēstuli. Par *S. Fahimian* izpētes projektu šajā vēstulē ir paskaidrots, ka tā mērķis ir "mobilo sistēmu drošība, ieskaitot iejaukšanās konstatēšanu viedtālruņos, līdz pat drošības protokoliem". Izpilddirektors arī paskaidroja, ka *S. Fahimian* uzticētais uzdevums šajā projektā ir "atrast jaunus un efektīvus aizsardzības mehānismus viedtālruņiem, ņemot vērā vispārzināmus ierobežojumus saistībā ar elektroenerģiju, ierobežotu piekļuvi skaitļošanas resursiem un ierobežotu joslas platumu".

20 Lai finansētu savas studijas doktorantūrā, *S. Fahimian* saņēma doktorantūras stipendiju minētajā izpētes centrā.

21 Pēc tam, kad 2013. gada 27. maijā viņas vīzas pieteikums tika noraidīts, *S. Fahimian* iesniedza administratīvu pārsūdzību, kas arī tika noraidīta ar 2013. gada 22. oktobra lēmumu.

22 2013. gada 22. novembrī viņa cēla prasību par šo atteikuma lēmumu iesniedzējtiesā, lūdzot viņai piešķirt prasīto vīzu. Šī tiesa norāda, ka lietas dalībnieku strīds ir par jautājumu, vai valsts drošības apsvērumi Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē nepieļauj *S. Fahimian* ielaišanu Vācijas teritorijā.

23 No lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka atbildētāja pamatlietā ir apgalvojusi, ka situācija Irānā attaisno bažas par to, ka *S. Fahimian* iegūtās zināšanas viņas studiju laikā varētu tikt ļaunprātīgi izmantotas viņas izcelsmes valstī. Šī lietas dalībniece uzskata, ka Irānas valdība jau sen ir sākusi liela apjoma kibernētikas projekta izstrādi, ar kuru tā cenšas gūt piekļuvi rietumvalstu konfidenciālai informācijai. Šī lietas dalībniece paskaidro, ka kiberpirāti būtībā cenšas iegūt sensitīvus datus aeronautikas un kosmiskās aviācijas jomās, kā arī bruņojuma rūpniecībā. Saskaņā ar drošības ekspertu paziņojumiem kiberuzbrukumi tiekot izdarīti tostarp, lai Irānas kodolprogrammai iegūtu būvniecības plānus un izpētes rezultātus, par kuriem ekspertiem ir aizdomas, ka tie kalpo militāriem mērķiem.

24 Šādos apstākļos starptautiskajā sabiedrībā ir atzīts, ka *SUT* ir būtiskā veidā iesaistīta izpētē militāriem mērķiem Irānā. Atbildētāja pamatlietā šajā ziņā norāda, ka šo saistību raksturs ir licis Savienības likumdevējam ar Padomes 2012. gada 21. decembra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1264/2012, ar kuru īsteno Regulu Nr. 267/2012, (OV 2012, L 356, 55. lpp.) ierakstīt pirmo reizi šo universitāti to vienību sarakstā, kurām piemēro ierobežojošus pasākumus, kas minēti Regulas Nr. 267/2012 IX pielikumā. Šī ierakstīšana tika atcelta ar Eiropas Savienības Vispārējā tiesas 2014. gada 3. jūlija spriedumu *Sharif University of Technology*/Padome (T-181/13, nav publicēts, EU:T:2014:607). Otrreiz Savienības likumdevējs šādu ierakstīšanu veica ar Īstenošanas regulu Nr. 1202/2014, šo universitāti no jauna iekļaujot šajā sarakstā. Atbildētāja pamatlietā norāda, ka šī atkārtotā iekļaušana sarakstā ir pamatota ar ciešo un pierādīto saikni, kas šai universitātei ir ar Irānas režīmu militārā jomā vai ar to saistītās jomās.

25 Turklāt nevar izslēgt, kā apgalvo atbildētāja pamatlietā, ka *S. Fahimian* pat pēc sava studiju diploma iegūšanas *SUT* vēl saglabā saiknes ar personām šajā universitātē.

26 Turklāt atbildētāja pamatlietā izsaka bažas par to, ka *S. Fahimian* iegūtās zināšanas studiju laikā Vācijā var arī tikt izmantotas iekšējo represiju mērķiem Irānā vai, vispārīgāk, saistībā ar cilvēktiesību pārkāpumiem. Faktiski tehnoloģijas, kuras ir *S. Fahimian* izpētes projekts, Irānas iestādes varēs izmantot iedzīvotāju uzraudzībai.

27 Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai šajā lietā atsauce uz Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunktu ir pamatota. Faktiski atbildētāja pamatlietā nav norādījusi nevienu konkrētu apstākli saistībā ar ieinteresētās personas rīcību vai viņas kontaktiem ar konkrētām personām, un tā arī nav paskaidrojusi saistību starp zināšanām, kuras iegūs šī persona savās doktorantūras studijās, un to vēlāku ļaunprātīgu izmantošanu.

28 Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) a) Vai Direktīvas [2004/114] 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstu kompetentajām iestādēm, pārbaudot, vai trešās valsts valstspiederīgais, kas iesniedz uzņemšanas pieteikumu direktīvas 7.–11. pantā minētajos nolūkos, nav atzīts par tādu, kas apdraud sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai sabiedrības veselību, ir novērtējuma brīvība un tādēļ iestādes vērtējumu tiesā var pārbaudīt tikai ierobežotā apmērā?

b) Ja atbilde ir apstiprinoša –

kādi juridiskie ierobežojumi ir dalībvalstu kompetentajām iestādēm, ja tās uzskata, ka trešās valsts valstspiederīgais, kas iesniedz uzņemšanas pieteikumu Direktīvas [2004/114] 7.–11. pantā minētajos nolūkos, ir jāatzīst par tādu, kas apdraud sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai sabiedrības veselību, it īpaši ņemot vērā novērtējuma pamatā esošos faktus un to vērtējumu?

2) Neatkarīgi no atbildēm uz pirmā jautājuma a) un b) daļu –

vai Direktīvas [2004/114] 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši tam tādā situācijā kā izskatāmajā lietā, kad trešās valsts valstspiederīgā no Irānas Islāma Republikas, kura ir ieguvusi augstskolas izglītību [*SUT*] (Teherāna) un kuras specializācija ir tehnoloģijas, inženierzinātnes un fizika, vēlas ieceļot, lai varētu uzsākt studijas doktorantūrā informācijas tehnoloģiju drošības pētniecības jomā projektā “Uzticamas iegultās un mobilās sistēmas”, precīzāk – efektīvu aizsardzības mehānismu attīstība viedtālruņiem, dalībvalstis var atteikt ieceļošanu savā teritorijā, norādot, ka nevar izslēgt, ka saistībā ar pētniecības projektu iegūtās prasmes Irānā tiek izmantotas ļaunprātīgiem mērķiem, piemēram, konfidenciālas informācijas iegūšanai rietumvalstīs, iekšējām represijām vai, vispārīgi, saistībā ar cilvēktiesību pārkāpumiem?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

29 Ar saviem prejudiciālajiem jautājumiem, kuri jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts kompetentajām iestādēm, kad tās saņem studenta vīzas pieteikumu no trešās valsts valstspiederīgā, ir plaša novērtējuma brīvība, kuru tiesa var pārbaudīt tikai ierobežotā veidā, lai noteiktu, vai šis valstspiederīgais apdraud valsts drošību šīs normas izpratnē un vai minētās iestādes ir tiesīgas atteikt prasītās vīzas piešķiršanu tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā.

30 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un mērķi, kas ir izvirzīti tiesiskajā regulējumā, kurā šī norma ir ietverta (skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Pirmkārt, attiecībā uz Direktīvas 2004/114 vispārējo struktūru vispirms jānorāda, ka šīs direktīvas 5. pantā ir paredzēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzņemšana dalībvalsts teritorijā atbilstoši šai direktīvai ir pakārtota lietas materiālu pārbaudei, no kuras jāizriet, ka pieteikuma iesniedzējs atbilst gan šīs direktīvas 6. pantā paredzētajiem vispārīgajiem nosacījumiem, gan, ja runa ir par trešās valsts valstspiederīgo, kurš vēlas tikt uzņemts studiju nolūkā, šīs pašas direktīvas 7. pantā minētajiem īpašajiem nosacījumiem (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 23. punkts).

32 It īpaši dalībvalstis pārliecinās, vai saskaņā ar Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunktu, skatītu kopa ar šīs direktīvas preambulas 14. apsvērumu, pastāv ar sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai sabiedrības veselību saistīti iemesli, kas var pamatot šāda valstspiederīgā uzņemšanas atteikumu (spriedums, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 24. punkts).

33 Piemērojot Direktīvas 2004/114 12. pantu, uzturēšanās atļauja ir jāizsniedz trešo valstu studentiem, ja tie atbilst šīs direktīvas 6. un 7. pantā izsmeļoši uzskaitītajiem vispārīgajiem un īpašajiem uzņemšanas nosacījumiem (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 27. punkts).

34 Otrkārt, attiecībā uz Direktīvas 2004/114 mērķiem no tās 1. panta a) punkta, to skatot kopā ar tās preambulas 24. apsvērumu, izriet, ka šīs direktīvas mērķis ir paredzēt nosacījumus attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo uzņemšanu dalībvalstu teritorijā studijām uz laiku, kas ir ilgāks par trim mēnešiem (skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 28. punkts).

35 Šajā ziņā Tiesa jau ir norādījusi, ka saskaņā ar Direktīvas 2004/114 preambulas 6. un 7. apsvērumu tās mērķis ir veicināt studentu, kas ir trešo valstu valstspiederīgie, mobilitāti doties uz Eiropas Savienību mācību nolūkos un šīs mobilitātes mērķis ir veicināt to, lai Eiropu padarītu par studiju un profesionālās apmācības pasaules augsta līmeņa centru (spriedums, 2012. gada 21. jūnijs, *Sommer*, C-15/11, EU:C:2012:371, 39. punkts).

36 Tādējādi dalībvalsts nevar paredzēt trešo valstu valstspiederīgo uzņemšanai studiju nolūkā vēl citus nosacījumus papildus Direktīvas 2004/114 6. un 7. pantā paredzētajiem, jo tas nozīmētu vērsties pret tajā izvirzītajiem mērķiem (skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 30. punkts).

37 Savukārt Direktīvā 2004/114 valsts kompetentajām iestādēm tiek atzīta novērtējuma brīvība attiecībā uz jautājumu, vai vispārīgie un speciālie nosacījumi, kas paredzēti šīs direktīvas preambulas 6. un 7. apsvērumā, ir izpildīti un, it īpaši, vai iemesli, kas ir pamatā atzinumam par apdraudējumu valsts drošībai, nepieļauj attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā uzņemšanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 33. punkts).

38 Šajā ziņā jānorāda, ka Direktīvā 2004/114 nav definēts jēdziens "sabiedriskā drošība" tās 6. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē, uz kuru tiek balstīts vīzas atteikums pamatlietā.

39 Tomēr Tiesa ir precizējusi, ka "valsts drošības" jēdziens vienlaikus ietver dalībvalsts iekšējo drošību un tās ārējo drošību. Tādējādi valsts drošību var ietekmēt valsts iestāžu un būtisko dienestu darbības apdraudējums, kā arī iedzīvotāju izdzīvošanas, tāpat kā ārējo attiecību vai tautu mierīgas līdzāspastāvēšanas būtiska traucējuma risks vai arī militāro interešu apdraudējums (šajā ziņā skat. spriedumus, 2010. gada 23. novembris, *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 43. un 44. punkts, kā arī 2016. gada 15. februāris, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 66. punkts).

40 Attiecībā uz nosacījumu par valsts drošības apdraudējuma pastāvēšanu ir jānorāda, ka atšķirībā it īpaši no Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko grozīta Regula (EEK) Nr. 1612/68 un atceltas Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 7. lpp., un labojumi – OV 2004, L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.), 27. panta 2. punkta, kurā tiek prasīts, lai valsts drošības vārdā pieņemts pasākums būtu pamatots tikai ar attiecīgās personas personīgo rīcību un šī rīcība radītu "reālu, faktisku un pietiekami nopietnu" apdraudējumu šim sabiedrības pamatinteresēm (šajā ziņā skat. spriedumus, 2012. gada 22. maijs, *I*, C-348/09, EU:C:2012:300, 30. punkts, kā arī 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 84. punkts, un 2016. gada 13. septembris, *CS*, C-304/14, EU:C:2016:674, 40. punkts), no Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunkta, skatīta kopā ar šīs direktīvas preambulas 14. apsvērumu, izriet, ka trešās valsts valstspiederīgā uzņemšanu var atteikt, ja valsts iestādes, kas atbild par šī valstspiederīgā vīzas pieteikuma izskatīšanu, uzskata, pamatojoties uz veikto faktu novērtējumu, ka šis pēdējais minētais apdraud, pat ja tikai "potenciāli", valsts drošību. Tādējādi šajā novērtējumā var ņemt vērā ne tikai pieteikuma iesniedzēja personīgo rīcību, bet arī citus elementus, kas tostarp ir saistīti ar viņa profesionālo pieredzi.

41 Šajā ziņā vīzas pieteikuma iesniedzēja individuālās situācijas novērtējums var ietvert sarežģītus izvērtējumus, it īpaši par šī pieteikuma iesniedzēja personību, viņa integrāciju viņa dzīvesvietas valstī, politisko, sociālo un ekonomisko situāciju šajā valstī, kā arī par iespējamo apdraudējumu, ko šī pieteikuma iesniedzēja uzņemšana studiju nolūkā attiecīgās dalībvalsts teritorijā radītu valsts drošībai, ņemot vērā risku, ka šī pieteikuma iesniedzēja iegūtās zināšanas studiju laikā var vēlāk tikt izmantotas viņa izcelsmes valstī tādiem mērķiem, kas kaitē minētajai valsts drošībai. Šādi izvērtējumi ietver prognozes par vīzas pieteikuma iesniedzēja paredzamo rīcību, un tiem ir jābūt pamatotiem tostarp ar plašām zināšanām par pēdējā minētā dzīvesvietas valsti, kā arī dažādu dokumentu un pieteikuma iesniedzēja izteikto apgalvojumu analīzi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 19. decembris, *Koushkaki*, C-84/12, EU:C:2013:862, 56. un 57. punkts).

42 Šādos apstākļos valsts kompetentajām iestādēm ir plaša novērtējuma brīvība, novērtējot atbilstīgos faktus, lai noteiktu, vai Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā norādītie iemesli, kuri ir it īpaši saistīti ar valsts drošības apdraudējuma pastāvēšanu, neļauj uzņemt trešās valsts valstspiederīgo (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2013. gada 19. decembris, *Koushkaki*, C-84/12, EU:C:2013:862, 60. punkts).

43 Šīm valsts iestādēm, lai noteiktu, vai vīzas pieprasītājs apdraud valsts drošību, pat ja tikai potenciāli, ir jāveic vispārējs to elementu novērtējums, kuri raksturo šīs personas situāciju.

44 Kā Tiesa jau ir nospriedusi, pārbaudot uzņemšanas nosacījumus atbilstoši šīs Direktīvas 2004/114 preambulas 15. apsvērumam, valstu kompetentajām iestādēm nekas neliedz pieprasīt jebkurus pierādījumus, kas nepieciešami uzņemšanas pieteikuma patiesuma novērtēšanai (spriedums, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya*, C-491/13, EU:C:2014:2187, 34. punkts). Šajā ziņā, ja vīzas pieteikuma

pamatojumam sniegtā informācija nav pietiekama, lai izvērtētu iespējamā valsts drošības apdraudējuma pastāvēšanu, no šīs direktīvas 18. panta 2. punkta izriet, ka minētās iestādes var pieprasīt, lai pieteikuma iesniedzējs iesniedz tām vajadzīgo papildu informāciju.

45 Attiecībā uz tiesas pārbaudi par valsts kompetentajām iestādēm esošo novērtējuma brīvību saistībā ar Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunktu, valsts tiesai, ņemot vērā pierādīšanas pienākuma sadali, kas izriet no iepriekšējā punkta, it īpaši ir jāpārbauda, vai apstrīdētajam lēmumam ir pietiekami pārliecinošs faktiskais pamats.

46 Turklāt, tā kā kompetentajām valsts iestādēm ir plaša faktu novērtējuma brīvība, tiesas pārbaudi par šo novērtējumu var veikt tikai attiecībā uz acīmredzamas kļūdas neesamību. Turklāt šī pārbaude jāveic it īpaši par procesuālo garantiju ievērošanu, kam ir būtiska nozīme. Viena no šīm garantijām ir šo iestāžu pienākums rūpīgi un objektīvi pārbaudīt visu attiecīgās situācijas atbilstošo informāciju (šajā ziņā skat. spriedumus, 2010. gada 9. marts, *ERG* u.c., C-379/08 un C-380/08, EU:C:2010:127, 60. un 61. punkts, kā arī 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 69. punkts) un arī pienākums sniegt pietiekamu pamatojumu saviem lēmumiem, lai ļautu valsts tiesai Direktīvas 2004/114 18. panta 4. punktā paredzētās prasības ietvaros pārbaudīt, vai bija izpildīti tie faktiskie un tiesiskie apstākļi, no kuriem bija atkarīga novērtējuma brīvības īstenošana (pēc analoģijas skat. spriedumus, 1991. gada 21. novembris, *Technische Universität München*, C-269/90, EU:C:1991:438, 14. punkts, kā arī 2008. gada 10. jūlijs, *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America/Impala*, C-413/06 P, EU:C:2008:392, 69. punkts). Šajā ziņā ir svarīgi norādīt, ka saskaņā ar Direktīvas 2004/114 preambulas 14. apsvērumu atteikums uzņemt trešās valsts valstspiederīgo studiju nolūkos ir jāpamato ar "pietiekami pamatotiem iemesliem".

47 Šajā lietā attiecībā uz *S. Fahimian* prasību saistībā ar Vācijas iestāžu lēmumiem, ar kuriem tai ir atteikts piešķirt viņas prasīto vīzu studiju nolūkiem, valsts tiesai ir jāņem vērā visi apstākļi, kas raksturo šīs personas situāciju.

48 No šiem apstākļiem īpaša nozīme saistībā ar Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunktu ir tam, ka *S. Fahimian* bija saņēmusi *SUT* diplomu, kas bija un joprojām ir ierakstīta to vienību sarakstā, pret kurām ir pieņemti Regulas Nr. 267/2012 IX pielikumā minētie ierobežojošie pasākumi, un ka šī persona Vācijā ir paredzējusi veikt pētījumu savas doktorantūras ietvaros sensitīvajā tehnoloģiju un informācijas drošības jomā.

49 Tas pats attiecas uz papildinformāciju, kas ir kompetento valsts iestāžu rīcībā un kas ļauj uzskatīt, ka *S. Fahimian* Vācijā iegūtās zināšanas var vēlāk tikt izmantotas ļaunprātīgiem mērķiem, tādiem, kurus norāda iesniedzējtiesa otrajā jautājumā un kuri ir pretēji valsts drošības saglabāšanai.

50 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 2004/114 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts kompetentajām iestādēm, kuras saņēmušas no trešās valsts valstspiederīgā vīzas pieteikumu studiju nolūkiem, ir plaša novērtējuma brīvība, lai, ņemot vērā visu atbilstošo informāciju, kas raksturo šī valstspiederīgā situāciju, pārbaudītu, vai šis pēdējais minētais rada valsts drošības apdraudējumu, pat ja tikai potenciālu. Šī tiesību norma ir arī jāinterpretē tādējādi, ka tā neliedz valsts kompetentajām iestādēm atteikties šādiem nolūkiem uzņemt attiecīgās dalībvalsts teritorijā trešās valsts valstspiederīgo, kas ir ieguvis diplomu vienā no universitātēm, uz kurām attiecas Savienības ierobežojošie pasākumi to būtiska līmeņa saistību dēļ ar Irānas valdību militārā jomā vai ar to saistītās jomās, un kas šajā dalībvalstī paredz veikt pētījumu valsts drošībai sensitīvā jomā, ja šo iestāžu rīcībā esošie elementi ļauj uzskatīt, ka šīs personas šajos pētījumos gūtās zināšanas var tikt vēlāk izmantotas valsts drošībai pretējiem mērķiem. Valsts tiesai, kurā iesniegta prasība pret kompetento valsts iestāžu lēmumu, ar ko ir atteikta prasītās vīzas piešķiršana, ir jāpārbauda, vai šis lēmums ir balstīts uz pienācīgu pamatojumu un vai tam ir pietiekami pārliecinošs faktiskais pamats.

Par tiesāšanās izdevumiem

51 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Padomes 2004. gada 13. decembra Direktīvas 2004/114/EK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā, 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts kompetentajām iestādēm, kuras saņēmušas no trešās valsts valstspiederīgā vīzas pieteikumu studiju nolūkiem, ir plaša novērtējuma brīvība, lai, ņemot vērā visu atbilstošo informāciju, kas raksturo šī valstspiederīgā situāciju, pārbaudītu, vai šis pēdējais minētais rada valsts drošības apdraudējumu, pat ja tikai potenciālu. Šī tiesību norma ir arī jāinterpretē tādējādi, ka tā neliedz valsts kompetentajām iestādēm atteikties šādiem nolūkiem uzņemt attiecīgās dalībvalsts teritorijā trešās valsts valstspiederīgo, kas ir ieguvis diplomu vienā no universitātēm, uz kurām attiecas Savienības ierobežojošie pasākumi to būtiska līmeņa saistību dēļ ar Irānas valdību militārā jomā vai ar to saistītās jomās, un kas šajā dalībvalstī paredz veikt pētījumu valsts drošībai sensitīvā jomā, ja šo iestāžu rīcībā esošie elementi ļauj uzskatīt, ka šīs personas šajos pētījumos gūtās zināšanas var tikt vēlāk izmantotas valsts drošībai pretējiem mērķiem. Valsts tiesai, kurā iesniegta prasība pret kompetento valsts iestāžu lēmumu, ar ko ir atteikta prasītās vīzas piešķiršana, ir jāpārbauda, vai šis lēmums ir balstīts uz pienācīgu pamatojumu un vai tam ir pietiekami pārliecinošs faktiskais pamats.

[Paraksti]